

Lypsykarjan terveyden kadotetut eurot

Maitovalmennus 21.10.2021

Anna Oksa-Pulliainen
Tuotepäällikkö

emovet

Sisältö

- Miksi terveyden eurot kiinnostavat?
- Mihin euroja terveydessä katoaa?
- Esimerkki keskimääräinen yli 100 lehmän tila
 - Sorkkaterveys
 - Utareterveys
 - Hedelmällisyys
 - Vasikkaterveys
 - Ruokinnalliset sairaudet
 - Kestävyys
- Esimerkki 2: huono hedelmällisyys
- Yhteenveto

Miksi terveyden eurot kiinnostaa?

- Maidon hintaan ei ole kovin paljoa mahdollisuutta vaikuttaa, joten vaikuta maidon määrään, laatuun ja kustannuksiin.
- Mikään kohta ei saa olla rempallaan. Kaikki osa-alueet pitää olla hanskassa eli korjaa ongelmakohtat
- Selvitä mihin euroja katoaa.

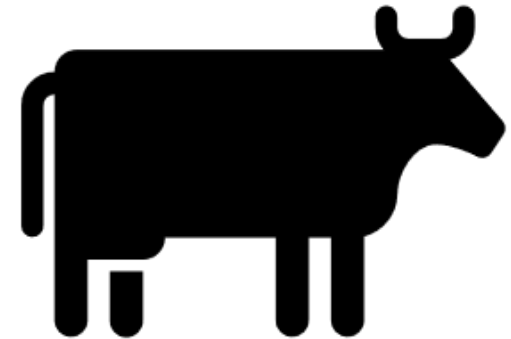
Mihin euroja terveydessä katoaa?

- Eläinlääkärin laskut ja tankin ohi lypsettävä maito ovat näkyviä tulon menetyksiä/lisäkustannuksia
- Rahaa hukkaantuu myös ihmissilmältä piilossa
 - Maidon solupitoisuus yli 100 000 → maitotuotos laskee noin 2-10 % solupitoisuudesta riippuen
 - Ontuma laskee maitotuotosta 5 - 35 % ontuman vakavuudesta riippuen
 - Sorkkasairaudet alentavat lehmien tiinehtyvyyttä
 - Poikimavälin piteneminen alentaa tuotosta → 1pv/keskimäärin 5kg/vuosi
 - Vasikkana sairastettu vasikkaripuli alentaa ensikkotuotosta n. 350 kg
 - Piilevä ketoosi alentaa maitotuotosta 1,5-3 kg/vrk/lehmä
 - Tulehdus ylipäätään tuhoaa kudosta → pitkäaikainen vaikutus
 - Turhat, liian aikaiset poistot

Kadotetut eurot esimerkki

- Millaisista rahasummista on kyse keskimääräisellä yli 100 lehmän karjalla, jossa on
 - 155 lehmää
 - 10 162 kilon tuotos
 - 184 000 solua
 - Merkittä kuolleita 8 %
 - Alle 12 kk kuolleita 3 %
 - Utaretulehduksia 20 %
 - Tarttuvia sorkkasairauksia 33 %
 - Muita sorkkasairauksia 50 %
 - Ruokinnallisia sairauksia 7 %
 - Poikimisen jälkeisiä ongelmia 8 %
 - Ensikoiden poikimaikä 25 kk
 - Lepokausi 83 pv
 - Kiimojen havaitsemisaste 50%
 - Tiinehtyvyyssaste 54% (Siemennyksiä/tiineys 1,85)
- Laskelmat on tehty SimherdTerveys-analyysillä, jonka laskenta perustuu tieteellisiin tutkimuksiin.

emovet

Sorkkaterveys

- Taloudellisesti merkittävin terveyden osa-alue
- Jos sorkkasairaudet vähenevät 50 % (83% → 41,5%) on mahdollista saada 16 000 € vuotuista katetuottoa lisää.
- Jos pääsisi sorkkasairauksien määrässä parhaan neljänneksen joukkoon, on mahdollista saada katetuottoa 27 000€
- Sorkkasairauksien vähentyessä
 - Lehmien EKM-tuotos nousee 174 kg/lehmä/v → n. 10 800 €
 - Tarvitaan 3 kpl vähemmän hiehoja → myyntituloja n. 4 700 €
 - Lehmien ruokintakulut nousevat n. 3 000 €
 - Sairaanhoidokulut laskevat n. 3 800 €

Utareterveys 1

- Taloudellisesti toiseksi merkittävin terveyden osa-alue
- Jos utaretulehdukset vähenevät 50 % (20% → 10%)

Utaretulehdusten
vähentyessä n. 6000 €
lisäkatetuotto mahdollinen

EKM nousee
63
kg/lehmä/v
→ n. 4 800€

Tarvitaan 1
hieho
vähemmän
→
myyntituloa
n. 1 500 €

Hoitokulut
laskevat n. 1
800 €

Lehmien
ruokintakulut
kasvat n.
1 000 €

Utareterveys 2

- Jos soluja saadaan laskemaan 50 000 (182 000 → 132 000) on mahdollista saada noin 4 500 € vuotuista katetuottoa lisää.
- Solupitoisuuden laskiessa
 - Lehmien EKM-tuotos nousee 98 kg/lehmä/v → n. 5 700 €
 - lehmien ruokintakulut nousevat n. 1 400 €
- Utareterveys 1 + Utareterveys 2
→ n. 10 000 € lisäkatetuottoa on keskimäärin kadoksissa

Hedelmällisyys 1

- Jos hiehot poikisivat kuukautta nuorempina (25 kk → 24 kk) on mahdollista saada noin 3400 € vuotuista katetuottoa lisää.
- Hiehojen poikiessa aikaisemmin
 - turhat ruokintapäivät vähenee → ruokintakulut laskevat n. 3 600 €
- Jos lepokausi olisi 21 päivää lyhyempi (83pv → 62 pv) on mahdollista saada noin 3700 € vuotuista katetuottoa lisää.
 - Maitotuotos nousee noin 45 kg/lehmä/v → n. 2 500 €
 - Teurastulo laskee n. 1 200 €
 - Tarvitaan kolme hiehoa vähemmän → n. 5 000 € myyntituloja
 - Hiehojen ruokintakulut nousevat → n. 1 800 €

Hedelmällisyys 2

- Jos tiinehtyvyyssaste olisi 10%-yksikköä parempi (54% → 64%, siem./tiineys 1,85 → 1,56) on mahdollista saada vuosittain n. 4500 € katetuottoa lisää.
 - Maitotuotos nousee noin 23 kg/lehmä → n. 1 500 €
 - Tarvitaan 5 hiehoa vähemmän → n. 7 800 € säästöä
 - Lehmistä saadut teurastili vähenee n. 3 500 €
 - Sairaanhoidokulut nousee n. 800 €
 - Siemennyskulut laskee noin 700 €
- Kaiken kaikkiaan hedelmällisyydestä on keskimääräisellä karjalla kadoksissa n. 11 600€

Vasikkaterveys 1

- Jos vasikoiden syntymäkuolleisuus olisi 50 % alhaisempi (8 % → 4%) on mahdollista saada noin 3 900 € vuotuista katetuottoa lisää.

n. 3 000 €

- Maitotuotos nousee n. 50 kg/lehmä/v

n. 3 800 €

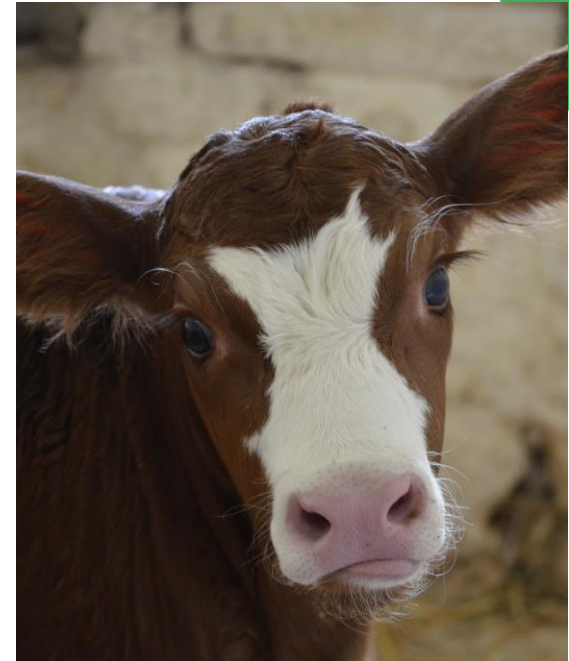
- Tarvitaan kaksi hiehoa vähemmän, joten saadaan myyntituloja

n. 3 400 €

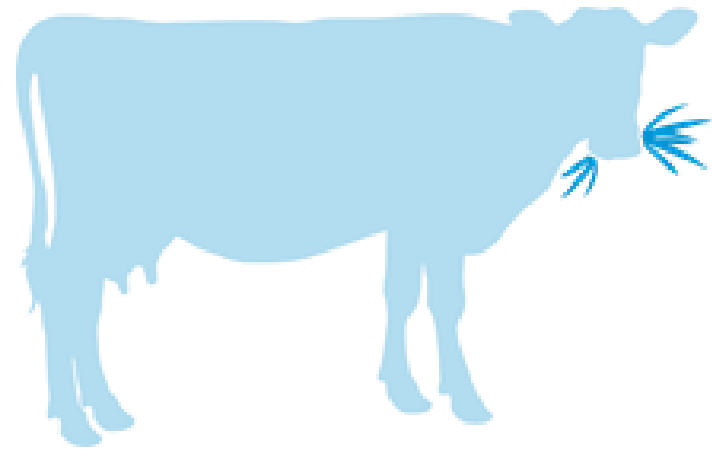
- Lehmien ja hiehojen ruokintakulut nousevat

Vasikkaterveys 2

- Jos vasikkakuolleisuusriski syntymän jälkeen alenee 50 % (3 % → 1,5%) ja siten vasikan kasvu paranee on mahdollista saada noin 3 500 € vuotuista katetuottoa lisää.
 - Maitotuotos nousee noin 119 kg/lehmä → n. 7 000€
 - Tarvitaan yksi hieho vähemmän → n. 1 500 €
 - Lehmien ja hiehojen ruokintakulut nousee n. 5 400 €
- Vasikkaterveydessä on siis keskimäärin kateissa n. 7 400 €

Ruokinnalliset sairaudet

- Ruokinnallisten sairauksien taloudellinen merkitys on pieni
- Jos ruokinnallisia sairauksia saa vähennettyä 50 % (7 % → 3,5 %) on mahdollista saada noin 2 500 € vuotuista katetuottoa lisää
 - Maitotuotos nousee noin 11 kg/lehmä → 1000€
 - Tarvitaan yksi hieho vähemmän 1500 €
 - Sairaanhoidokulut laskevat n. 800 €

Kestävyys

- Suunnittele mattomien poistojen riski laskee 5 %, jolloin on mahdollista saavuttaa n. 8 000 € lisäkatetuotto
 - Maitotuotos nousee noin 61 kg/lehmä → n. 4 900€
 - Ruokintakulut nousevat n. 1 100 €
 - Suunnittele mattomat poistot vähenee 9 lehmää
 - Teurastuloa jää saamatta n. 5 000 €
 - Tarvitaan 5 hiehoa vähemmän → n. 7 300 € myyntituloa
 - Hiehojen ruokintakulut laskee n. 2 000 €

Esimerkki huono hedelmällisyys

- Muuten sama laskelma kuin edellä, mutta
 - Hiehojen poikimaikä 29 kk
 - Lepokausi 100 pv
 - Tiinehtyvyyssaste 44% (siemennyksiä/tiineys 2,27)
- Katetuottoa jää vuodessa saamatta n. 22 000 €
 - EKM-maitotuotos laskee noin 130 kg/lehmä/v → n. 7 600 €
 - Lehmistä saatava teurastulo kasvaa → n. 6 000 €
 - Lehmien ruokintakulut laskee n. 3 000 €
 - Tarvitaan 12 kpl enemmän hiehoja → myyntituloja saamatta n. 17 800 €
 - Hiehojen ruokintakulut kasvavat n. 6 000€
 - Sairaanhoidokulut laskevat n. 2 200 €
 - Siemennyskulut nousevat n. 700 €

Yhteenveto

- Kaikkia asioita ei voi heti lähteä parantamaan
 - Tässä tapauksessa kannattaisi ensimmäisenä kiinnittää katse sorkkaterveyteen.

Yhteenveto

- Lypsykarjatilalla on tarkoitus tuottaa tulosta ja toimeentulo omistajalleen.
- Kadoksissa olevat tulot kannattaa selvittää, jotta tietää missä talouden ongelmat ovat ja mitä pitäisi kehittää.
- Asioiden parantaminen vaatii panostusta, laitettut panostukset tulevat takaisin terveempien ja paremmin tuottavien eläinten kautta.
- Kadotettuja euroja voi etsiä SimherdTerveuden avulla, karjakohtaisilla tunnusluvuilla, jolloin saadaan selville ongelmakohdat, joissa katoaa eniten rahaa.
- Kaikkia asioita ei voi korjata kerralla, kannattaa valita taloudellisesti järkevin ongelma-kohta, asettaa tavoite, tehdä suunnitelma ja kulkea kohti terveempää karjaa.

